

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu toinen jaosto)

14 päivänä joulukuuta 2005*

Asiassa T-209/01,

Honeywell International Inc., kotipaikka Morristown, New Jersey (Yhdysvallat),
edustajanaan K. Lasok, QC, ja asianajaja F. Depoortere,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään R. Lyal, P. Hellström ja F. Siredey-
Garnier, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jota tukevat

Rolls-Royce plc, kotipaikka Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajanaan
solicitor A. Renshaw,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

ja

Rockwell Collins, Inc., kotipaikka Cedar Rapids, Iowa (Yhdysvallat), edustajinaan solicitor T. Soames, solicitor J. Davies ja solicitor A. Ryan sekä asianajaja P. Camesasca,

väliintulijoina,

jossa on kyse yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltumattomaksi (asia COMP/M.2220 — General Electric / Honeywell) 3 päivänä heinäkuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2004/134/EY (EUVL 2004, L 48, s. 1) kumoamisesta,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Pirrung sekä tuomarit V. Tiili, A. W. H. Meij, M. Vilaras ja N. J. Forwood,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.5.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 1 Yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 (EYVL L 395, s. 1, oikaisut EYVL 1990, L 257, s. 13), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 30.6.1997 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1310/97 (EYVL L 180, s. 1) (asetuksen oikaistu ja muutettu versio jäljempänä asetus N:o 4064/89), 2 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Keskittymä julistetaan yhteismarkkinoille soveltuvaksi, jollei sillä luoda tai vahvisteta sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla olennaisesti estyy.

3. Keskittymä julistetaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, jos sillä luodaan sellainen määräävä asema tai vahvistetaan sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla olennaisesti estyy.”

Asian tausta

- 2 Honeywell International, Inc. (jäljempänä kantaja) on yritys, joka toimii etenkin ilmailuteollisuuden tuotteiden ja palvelujen, autoteollisuuden tuotteiden, sähkötarvikkeiden, erikoiskemikaalien, suoritepolymeerien, kuljetus- ja energiajärjestelmien sekä asuin- ja teollisuuskiinteistöjen valvonnan markkinoilla.

- 3 General Electric Company (jäljempänä GE) on monialainen teollisuusyritys, joka toimii etenkin lentokoneiden moottorien, kodinkoneiden, tietopalveluiden, energiajärjestelmien, valaistuslaitteiden, teollisuusjärjestelmien, lääkintäalan järjestelmien, muovien, televisioinnin, rahoituspalvelujen ja kuljetuspalvelujen aloilla.

- 4 GE ja kantaja tekivät 22.10.2000 sopimuksen, jonka mukaan GE hankkii kantajan koko osakepääoman (jäljempänä keskittymä), minkä johdosta kantajasta tulee GE:n kokonaan omistama tytäryhtiö.

- 5 Komissio sai 5.2.2001 virallisesti ilmoituksen keskittymästä asetuksen N:o 4064/89 4 artiklan mukaisesti.

- 6 Koska komissio katsoi, että keskittymä saattoi kuulua asetuksen N:o 4064/89 soveltamisalan piiriin, se päätti 1.3.2001 aloittaa kyseisen asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen 57 artiklassa tarkoitetun tutkintamenettelyn (jäljempänä aloittamispäätös).

- 7 GE ja kantaja esittivät 15.3.2001 komissiolle yhdessä aloittamis päätöstä koskevat huomautuksensa.
- 8 Komissio lähetti 8.5.2001 GE:lle väitetiedoksiannon, johon GE vastasi 24.5.2001.
- 9 GE ja kantaja osallistuivat 29. ja 30.5.2001 komission luona järjestettyyn suulliseen kuulemiseen.
- 10 GE ja kantaja ehdottivat kumpikin 14. ja 28.6.2001 kahta peräkkäistä sarjaa sitoumuksia, joilla oli tarkoitus saada keskittymästä sellainen, että komissio saattoi sen hyväksyä.
- 11 Komissio teki 3.7.2001 päätöksen 2004/134/EY (asia COMP/M.2220 — General Electric / Honeywell) (EUVL 2004, L 48, s. 1), jolla keskittymä julistettiin yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltumattomaksi (jäljempänä riidanalainen päätös).

Riidanalainen päätös

- 12 Riidanalaisen päätöksen päätösosassa todetaan seuraavaa:

"1 artikla

Keskittymä, jossa [GE] hankkii määräysvallan [kantajassa], julistetaan soveltumattomaksi yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan.

2 artikla

[Riidanalainen] päätös on osoitettu seuraavalle:

[GE] ——. ”

- 13 Riidanalaisen päätöksen perustelut voidaan esittää lyhyesti seuraavalla tavalla.
- 14 Komission mukaan GE:llä oli jo ennen keskittymää yksin määräävä asema suurissa liikennelentokoneissa ja suurissa alueliikennelentokoneissa käytettävien suihku-moottoreiden markkinoilla. Sen aseman lujuus markkinoilla yhdistettynä sen rahoitukselliseen vahvuuteen ja vertikaaliseen integroitumiseen lentokoneiden liisaukseen ovat niitä seikkoja, joiden perusteella GE:llä on komission mukaan katsottava olevan määräävä asema näillä markkinoilla. Tutkimus on myös osoittanut, että kantaja on ilmailutekniikan tuotteiden ja muiden kuin ilmailutekniikan tuotteiden sekä liikentokoneiden moottorien ja moottorinkäynnistys-laitteiden, joiden merkitys on moottorien valmistuksen kannalta keskeinen, tärkein toimittaja.
- 15 Näiden kahden yhtiön liiketoimintojen yhdistäminen olisi johtanut määräävien asemien syntyymiseen ilmailutekniikan tuotteiden, muiden kuin ilmailutekniikan tuotteiden ja liikentokoneiden suihkumoottoreiden markkinoilla sekä GE:llä jo suurten liikennelentokoneiden ja suurten alueliikennelentokoneiden suihkumoottoreiden osalta olemassa olevien määräävien asemien vahvistumiseen. Kyseiseen määräävien asemien luomiseen tai niiden vahvistumiseen on komission mukaan johtanut useiden eri tekijöiden yhdistyminen, ja näitä tekijöitä olivat horisontaaliset päällekkäisyydet tietyillä markkinoilla, GE:n rahoituksellisen vahvuuden laajeneminen ja sen vertikaalinen integroituminen kantajan toimintoihin ja lopuksi niiden täydentävien tuotteiden yhdistyminen.

- 16 Komission mukaan tällaisen integroitumisen ansiosta keskittymän tuloksena syntyvällä yksiköllä on näet mahdollisuus moninkertaistaa näiden kahden yhtiön markkinavoima niiden kummankin tuotteiden osalta. Tämä johtaa kilpailijoiden poissulkemiseen, jolloin kilpailu häviää näiltä markkinoilta, ja se vaikuttaa loppujen lopuksi kielteisesti tuotteiden laatuun, palveluun ja kuluttajilta perittäviin hintoihin.

Asian käsittelyn vaiheet

- 17 Kantaja nosti käsiteltävänä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 12.9.2001 toimittamallaan kannekirjelmällä. Samana päivänä myös GE nosti kanteen riidanalaisesta päätöksestä (asia T-210/01).
- 18 Rolls-Royce Plc, Rockwell Collins Inc. (jäljempänä Rockwell) ja Thales SA toimittivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 11., 15. ja 16.1.2002 väliintulohakemukset, joissa ne pyysivät saada osallistua tähän oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia.
- 19 Kantaja pyysi, että tiettyjä sen asiakirjoihin ja komission asiakirjoihin sisältyviä tietoja käsiteltäisiin luottamuksellisina väliintulijoihin nähden.
- 20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ensimmäisen jaoston puheenjohtaja hyväksyi Rolls-Roycen ja Rockwellin väliintulohakemukset 26.6.2002 antamallaan määräyksellä. Hän hyväksyi samalla määräyksellä kantajan tekemän luottamuksellista käsittelyä koskevan pyynnön, jollei väliintulijoiden huomautuksista muuta johtuisi. Thalesille annettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 116 artiklan 6 kohdan perusteella lupa esiintyä suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen perusteella väliintulijana suullisessa käsittelyssä.

- 21 Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jaostojen kokoonpanoa muutettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 13.9.2004 tekemällä päätöksellä (EUVL C 251, s. 12), esittelevä tuomari määrättiin toiseen jaostoon, jolle käsiteltävänä oleva asia tämän johdosta siirrettiin.
- 22 Sen jälkeen kun Rolls-Royce oli esittänyt väitteen erään kanteen liitteen, eli Nalebuffin lausunnon, luottamuksellisuutta vastaan, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston puheenjohtajan luona käytiin 15.10.2002 prosessinjohtotoimina epävirallisia neuvotteluja, joiden johdosta kantaja toimitti kyseisestä asiakirjasta uuden version, joka ei ollut luottamuksellinen. Kun Rolls-Roycelta kysyttiin siitä, pysyttääkö se väitteensä tämä uusi versio huomioon ottaen, se ei vastannut asetetussa määräajassa.
- 23 Sen jälkeen kun Rolls-Roycen pyyntö siitä, että sen kirjelmää käsiteltäisiin luottamuksellisena, hylättiin sillä perusteella, ettei tällaisesta käsittelystä ole määrätty työjärjestyksessä, se toimitti kyseisestä kirjelmästä version, joka ei ollut luottamuksellinen, ja Rockwell toimitti omansa. Kantaja ja komissio esittivät huomautuksensa näistä kahdesta kirjelmästä asetetussa määräajassa.
- 24 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti työjärjestyksen 14 artiklan mukaisesti toisen jaoston ehdotuksen perusteella ja osapuolia kuultuaan siirtää asian työjärjestyksensä 51 artiklan mukaisesti laajennetun ratkaisukokoonpanon käsiteltäväksi.
- 25 Kantaja pyysi kanteessaan, että esillä oleva asia käsiteltäisiin yhdessä asian T-210/01 kanssa. Laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja siirsi asioiden mahdollista yhdistämistä koskevan kysymyksen kyseisen kokoonpanon päätettäväksi työjärjestyksen 50 artiklan mukaisesti.

- 26 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn, ja esitti työjärjestyksen 64 artiklan mukaisina prosessinjohtotoimenpiteinä osapuolille kysymyksiä. Se myös pyysi komissiota esittämään suullisessa käsittelyssä tiettyjä asiakirjoja. Osapuolet noudattivat näitä pyyntöjä.
- 27 Thales luopui väliintulostaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 2.2.2004 toimittamallaan kirjeellä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja otti muita osapuolia kuultuaan tämän luopumisen huomioon 23.3.2004 annetulla määräyksellä.
- 28 Osapuolten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 25.5.2004 pidetyssä istunnossa. Tämän istunnon jälkeen suullinen käsittely päätettiin.
- 29 Kantaja toimitti 3.6.2004 päivätyllä kirjeellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen uuden asiakirjan ja sen merkityksellisyyttä koskevat huomautuksensa ja pyysi, että kyseiset seikat liitetään käsiteltävänä olevan asian oikeudenkäyntiasiakirjoihin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti 8.7.2004 annetulla määräyksellä aloittaa suullisen käsittelyn uudestaan työjärjestyksen 62 artiklan mukaisesti, jotta osapuolet saisivat mahdollisuuden esittää tätä pyyntöä koskevia huomautuksia.
- 30 Kun osapuolia oli kuultu, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti työjärjestyksen 64 artiklan perusteella prosessinjohtotoimenpiteestä, joka käsitti asiakirjan ja kantajan 4.6.2004 esittämien huomautusten liittämisen oikeudenkäyntiasiakirjoihin. Myös komission ja väliintulijoiden tekemät huomautukset näiden seikkojen merkityksellisyydestä liitettiin oikeudenkäyntiasiakirjoihin.
- 31 Suullinen käsittely päätettiin tämän jälkeen uudestaan 23.11.2004.

Asianosainten ja väliintulijoiden vaatimukset

- 32 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- yhdistää käsiteltävänä olevan asian ja asian T-210/01, General Electric vastaan komissio
  - määrää tarpeellisista asian selvittämistoimista
  - kumoaa riidanalaisen päätöksen
  - ryhtyy kaikkiin muihin vaihtoehtoisiin tai täydentäviin toimenpiteisiin, joita hyvä oikeudenkäyttö edellyttää
  - velvoittaa komission ja väliintulijat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 33 Komissio vaatii Rolls-Roycen ja Rockwellin tukemina, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- hylkää kanteen
  - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

1. Kanteen ulottuvuus ja oikeudenkäynnin kohde

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

34 Komissio, jota Rolls-Royce tältä osin tukee, väittää, että kantajan kanteessaan tekemä viittaus GE:n asiassa T-210/01 esittämiin väitteisiin rikkoo työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohtaa, jonka mukaan kanteessa on mainittava yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista. Tällaista viittausta ei voida hyväksyä etenkään, koska kantaja oli saanut tietoonsa vain GE:n kannetta koskevan pelkän luonnoksen eikä sen lopullista versiota. Kanne on näin ollen jätettävä tutkimatta siltä osin kuin on kyse kysymyksistä, joita kanteessa ei nimenomaisesti tarkastella.

35 Komissio katsoo niiden oikeudellisten perusteiden sisällön perusteella, jotka kantaja on kanteessaan nimenomaisesti esittänyt ja jotka koskevat olennaisesti sitä riidanalaisen päätöksen osaa, jossa tarkastellaan sitomista, että kantaja ymmärtää väärin sen kyseisen päätöksen tärkeän ja olennaisen osan, joka on omistettu horisontaalista päällekkäisyyttä ja vertikaalista integroitumista koskeville kysymyksille. Riidanalainen päätös perustuu sellaisiin tosiseikkoihin ja oikeudellisiin seikkoihin, jotka kokonaisuutena tarkasteltuna osoittavat, että rahoituksellisen vahvuuden ja vertikaalisen integroitumisen yhdistyminen ostojen, rahoituksen ja GE:n lentokoneiden liisauksen osalta sekä kantajan johtavat asemat ilmailuteollisuuden tuotteiden eri markkinoilla johtavat määräävien asemien syntymiseen tai vahvistumiseen.

36 Komissio on vastineessaan todennut, että ”päätöksen perusteluissa nojaututaan sellaisten tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen yhdistelmään, jotka yhdessä

tarkasteltuna (ja yksinomaan yhdessä tarkasteltuna) ovat johtaneet siihen, että komissio on kieltänyt suunnitellun keskittymän”. Se on kuitenkin tarkentanut kantajan vastaukseen antamassaan vastauksessa ja suullisessa käsittelyssä, että jokainen erillinen riidanalaisessa päätöksessä vahvistettu, perusteluissa huomioon otettu seikka olisi riittänyt perustelemaan keskittymän kieltämisen, ja se luonnehtii omaa vastineeseen sisältyvää toteamustaan ”harmilliseksi” siltä osin kuin sen voidaan mahdollisesti tulkita osoittavan päinvastaista. Näin ollen vaikka oletetaan, että kaikki ne väitteet, jotka kantaja esittää etenkin sitomisen osalta, ovat perusteltuja, riidanalaista päätöstä ei ole kuitenkaan tarvetta kumota, koska muut perustelut ovat riittävät osoittamaan sen perustelluksi siltä osin kuin komissio on siinä todennut, että keskittymä on yhteismarkkinoille soveltumaton.

37 Rolls-Royce korostaa sitä, ettei kantaja ole esittänyt mitään väitettä niiden perustelujen suurinta osaa vastaan, joilla tuetaan keskittymän kieltämistä ja etenkin GE:n määräävien asemien vahvistumista suurten liikennelentokoneiden tai suurten alueliikennelentokoneiden moottorien markkinoilla ja määräävien asemien syntyä liikelentokoneiden moottorien ja laivojen pienten kaasuturbiinien osalta. Kantaja ei erityisesti ole vakavasti kiistänyt — yhtenä niistä kolmesta toisistaan riippumattomasta tekijästä, jotka selittävät GE:n määräävän aseman vahvistumista suurten liikennelentokoneiden moottorien markkinoilla — niitä poissulkevia vaikutuksia, jotka perustuvat vertikaaliseen integroitumiseen kantajan moottorin käynnistimien osalta. Kanne on näin ollen vailla merkitystä ja kohdetta.

38 Rockwell huomauttaa, ettei kantaja ole tarkastellut kanteessaan kysymyksiä, jotka koskevat horisontaalisia päällekkäisyyksiä tai vertikaalista integroitumista, sillä ne niihin liittyvät seikat, jotka on esitetty kanteessa otsikon ”tiivistelmä päätöksestä” alla, on otettava huomioon ainoastaan mainitun päätöksen kuvauksena.

39 Kantaja vastaa näihin väitteisiin kolmessa kohdassa.

- 40 Ensinnäkin se korostaa todenneensa kanteessaan, että se vetoaa kaikkiin niihin lisäväitteisiin, jotka GE on sen omiin väitteisiin nähden esittänyt asiassa T-210/01. Kantajan mukaan tällainen viittaus asiaan liittyvässä asiassa esitettyihin kirjelmiin on oikeuskäytännön mukaan sallittua ja sen johdosta näiden kirjelmien sisältö tulee osaksi sen omaa kannetta. Se vetoaa vastauksessaan tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-82/89, *Marcato vastaan komissio*, 5.12.1990 antamaan tuomioon (Kok. 1990, s. II-735, 22–24 kohta). Se on suullisessa käsittelyssä viitannut julkisasiamies Alberin asiassa C-263/98, *Belgia vastaan komissio*, antamassa ratkaisuehdotuksessa (tuomio 20.9.2001, Kok. 2001, s. I-6063 ja I-6064) olevaan merkityksellistä oikeuskäytäntöä koskevaan ”yhteenvetoon”, jossa mainitaan yksi ainoa tuomio eli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-37/91, *ICI vastaan komissio*, 29.6.1995 antama tuomio (Kok. 1995, s. II-1901, 43 kohta ja sitä seuraavat kohdat), jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi viittauksen asiassa T-36/91 nostettuun kanteeseen, jonka osapuolet olivat samat ja jonka osapuolia edustivat samat asianajajat.
- 41 Komissio ja Rolls-Royce eivät lisäksi kantajan mukaan väitä, että kyseisellä viittauksella olisi ollut vaikutusta niiden mahdollisuuksiin puolustautua, ja Rockwell on voinut täysin ymmärtää kaikki esitetyt väitteet ja vastata niihin.
- 42 Kantaja huomauttaa lisäksi, että se pyytää asioiden T-209/01 ja T-210/01 yhdistämistä, ja väittää, että vaikka oletetaan, että sen kanteessa on aukkoja, kuten komissio väittää, näiden kahden asian yhdistämisen avulla kyseiset aukot voidaan kuitenkin peittää. Se on vedonnut suullisessa käsittelyssä yhdistämisen oikeudellisia vaikutuksia koskevan näkemyksensä tueksi erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa 26/79 ja 86/79, *Forges de Thy-Marcinelle ja Monceau vastaan komissio*, 18.3.1980 antamaan tuomioon (Kok. 1980, s. 1083).
- 43 Toiseksi kantaja väittää, että ne riidanalaisen päätöksen perustelut, jotka se kyseenalaistaa kanteessaan yksityiskohtaisesti, eli perustelut, jotka koskevat sitomista, muodostavat riidanalaisen päätöksen avaintekijän, joten se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa sen väitteet perustelluiksi, johtaa väistämättä riidanalaisen päätöksen kumoamiseen. Se korostaa tältä osin vastauksessaan sitä, että komissio on itse todennut, että riidanalainen päätös perustuu useisiin eri seikkoihin, jotka kokonaisuutena tarkasteltuna perustelevat komission tekemän päätelmän siitä, että ilmoitettu keskittymä on yhteismarkkinoille soveltumaton.

Riidanalainen päätös on näin ollen kumottava, jos osoitetaan, että siihen perustelujen olennaiseen osaan, joka koskee konglomeraattivaikutuksia, liittyy virheitä.

44 Suullisessa käsittelyssä kantaja on vielä todennut, että komission asenne hallinnollisen menettelyn kuluessa on johtanut siihen, että ilmoittavat osapuolet ovat uskoneet, että niiden keskittymä hyväksytään siinä tapauksessa, että löydetään sellainen ratkaisu, jolla komission tulevan sitomisen osalta tekemät varaukset voidaan poistaa. Kantaja on juuri tästä syystä keskittynyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsittelemään pääasiallisesti asian tätä puolta.

45 Kolmanneksi kantaja korostaa, että sen riidanalaisesta päätöksestä esittämän kuvauksen yhteydessä horisontaalisia päällekkäisyyksiä ja vertikaalista integroitumista koskevia kysymyksiä on joka tapauksessa käsitelty sen kanteessa otsikon ”tiivistelmä päätöksestä” alla. Tämän otsikon alla kantaja esittää selityksineen riidanalaisesta päätöstä koskevan kuvauksen, jossa se toteaa, että kyseisessä päätöksessä nojaututaan relevanttien markkinoiden osalta useisiin tai kaikkiin jäljempänä mainittaviin seikkoihin: ensinnäkin horisontaalisiin päällekkäisyyksiin ja vertikaalisiin kilpailua rajoittaviin vaikutuksiin, toiseksi GE:n rahoitukselliseen vahvuuteen ja kantajan vertikaaliseen integroitumiseen GE:n tytäryhtiöihin GE Capital Aviation Servicesiin (jäljempänä GECAS) ja GE Capital Corporate Aviation Groupiin (jäljempänä GECCAG) uudessa yksikössä ja kolmanneksi kantajan yhteisen myynnin osalta omaksumaan käytäntöön. Kantaja huomauttaa, että markkinoilla, joilla horisontaalisilla päällekkäisyyksillä on merkitystä, riidanalaisessa päätöksessä niistä tehty arviointi on kunkin tuotteen osalta joko epäuskottava tai puutteellisesti perusteltu. Riidanalaisessa päätöksessä nojaututaan näin ollen oleellisesti kahteen muuhun seikkaan. Kantajan mukaan jälkimmäinen seikka on niin epätodennäköinen, ettei sitä ole tarpeen käsitellä sen laajemmin. Kolmannella seikalla eli sitomista koskevalla kysymyksellä on siten ratkaiseva merkitys. Lisäksi olennainen osa niitä omaisuususerien myyntitoimia, jotka komissio katsoi tarpeelliseksi, koski riidanalaisen päätöksen tätä osaa.

46 Kantaja korostaa sitä, että ne virheet, joita se on väittänyt riidanalaisen päätöksen sisältävän, ovat riittävän vakavia riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi kokonai-

suudessaan. Kuten komissio on myöntänyt, vain tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen yhdistelmä kokonaisuudessaan tarkasteltuna oikeuttaa kieltämään keskittymän. Kantaja tarkentaa vastauksena Rolls-Roycellle, että käynnistimiä koskeva kysymys, joka on sitä paitsi ratkaistu sitoumuksilla, ei voi riittää perustelevaan riidanalaista päätöstä.

- 47 Kaikkien näiden syiden johdosta komission ja väliintulijoiden esittämät väitteet, joiden mukaan GE:n kanteeseen tehtyä viittausta ei voida hyväksyä ja käsiteltävänä olevassa asiassa jätetyssä kanteessa esitetyt oikeudelliset perusteet ovat tehottomia, ovat ristiriidassa hyvän oikeudenkäytön periaatteen kanssa ja ne perustuvat seikkoihin, joista yhtäkään ei ole näytetty toteen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

Johdanto

- 48 Aluksi on korostettava, että siltä osin kuin tietyt niistä perusteluista, joihin päätöksessä viitataan, ovat sellaisinaan omiaan perustelevaan päätöksen oikeudellisesti riittävällä tavalla, virheillä, jotka saattaisivat rasittaa muita päätöksen perusteluita, ei missään tapauksessa ole vaikutusta sen päätösosaan (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-302/99 P ja C-308/99 P, komissio ja Ranska v. TF1, tuomio 12.7.2001, Kok. 2001, s. I-5603, 26–29 kohta).
- 49 Lisäksi silloin kun komission päätöksen päätösosassa nojaututaan useisiin perusteluryhmiin, joista jokainen jo sinällään riittäisi perustelevaan kyseisen päätöksen päätösosaan, päätös on lähtökohtaisesti kumottava ainoastaan, jos jokainen näistä perusteluryhmistä on lainvastainen. Tässä tilanteessa virheellä tai muulla lainvastaisu-

della, joka vaikuttaa ainoastaan yhteen perusteluryhmään, ei voida riittävästi perustella riidanalaisen päätöksen kumoamista, koska sillä ei ole voinut olla toimielimen hyväksymän päätösoosan kannalta ratkaisevaa vaikutusta (ks. vastaavasti asia T-126/99, *Graphischer Maschinenbau v. komissio*, tuomio 14.5.2002, Kok. 2002, s. II-2427, 49–51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tätä sääntöä sovelletaan etenkin keskittymien valvonnan alalla tehtyjen päätösten yhteydessä (ks. vastaavasti asia T-310/01, *Schneider Electric v. komissio*, tuomio 22.10.2002, Kok. 2002, s. II-4071, 404–420 kohta ja jäljempänä tämän tuomion 80 ja 81 kohta).

50 Tältä osin on myös huomautettava, että siltä osin kuin kantaja ei ole kyseenalaistanut kumoamiskanteessaan sellaista perusteluryhmää, joka riittää päätöksen päätösoosan perusteeksi, tätä perusteluryhmää, ja näin ollen toimea, joka on annettu sen perusteella, on pidettävä laillisena ja tältä osin toteen näytettynä (ks. vastaavasti ja analogisesti asia C-310/97 P, *komissio v. AssiDomän Kraft Products ym.*, tuomio 14.9.1999, Kok. 1999, s. I-5363, 57–63 kohta).

51 Edellä olevat seikat huomioon ottaen on tutkittava, riittävätkö kantajan esillä olevassa asiassa esittämät oikeudelliset perusteet — olettaen, että ne ovat perusteltuja — horjuttamaan riidanalaisen päätöksen päätösoosaa, ja voidaanko niillä näin ollen tukea kannetta, joka voi johtaa mahdollisesti kyseisen päätöksen kumoamiseen. Siinä tapauksessa, että asianmukaisesti esitetyillä perusteilla ei edes yhdessä tarkasteltuina voida perustella riidanalaisen päätöksen kumoamista, ne ovat tehottomia ja kanne on näin ollen kokonaisuudessaan perusteeton (ks. vastaavasti asia T-121/95, *EFMA v. neuvosto*, tuomio 17.12.1997, Kok. 1997, s. II-2391, 115–122 kohta).

52 Tältä osin on aluksi selvitettävä se, mikä on käsiteltävänä olevan kanteen todellinen ulottuvuus, tutkimalla tältä osin tiettyjen niiden kanneperusteiden, jotka kantaja väittää esittäneensä, mahdollinen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttuminen.

Viittaus asiassa T-210/01 esitettyihin kanneperusteisiin

- 53 Esittämättä virallisesti tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevaa oikeudenkäyntiväitettä komissio on vedonnut kanteen tiettyjen nimenomaisten osien tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumiseen. On joka tapauksessa huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset ovat sellaisia ehdottomia prosessinedellytyksiä, jotka yhteisöjen tuomioistuimet voivat tutkia ja jotka niiden on tarvittaessa tutkittava omasta aloitteestaan (asia T-100/94, Michailidis ym. v. komissio, määräys 15.9.1998, Kok. 1998, s. II-3115, 49 kohta ja asia T-354/00, Métropole Télévision — M 6 v. komissio, määräys 25.10.2001, Kok. 2001, s. II-3177, 27 kohta; ks. myös vastaavasti asia C-341/00 P, Conseil national des professions de l'automobile ym. v. komissio, määräys 5.7.2001, Kok. 2001, s. I-5263, 32 kohta).
- 54 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan mukaan kanteessa on mainittava etenkin ”oikeudenkäynnin kohde” ja ”yhteenvedo kanteen oikeudellisista perusteista”. Lisäksi kyseisen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan mukaan ”asian käsittelyssä ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu kirjallisen käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin”. Näistä määräyksistä seuraa, että kaikki ne perusteet, joita ei ole kannekirjelmässä riittävästi esitetty, on jätettävä tutkimatta. Oikeuskäytännössä vahvistetaan nimenomaisesti se, että siltä osin kuin on kyse ehdottomasta prosessinedellytyksestä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi tarvittaessa tutkia tämän tutkittavaksi ottamisen edellytyksen omasta aloitteestaan (asia T-231/99, Joynson v. komissio, tuomio 21.3.2002, Kok. 2002, s. II-2085, 154 kohta).
- 55 Oikeuskäytännöstä seuraa lisäksi, että kantajan esittämän oikeudellisia perusteita koskevan yhteenvedon on oltava riittävän selkeä ja täsmällinen, jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja jotta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi tarvittaessa ratkaista kanteen tukeutumatta muihin tietoihin (asia T-145/98, ADT Projekt v. komissio, tuomio 24.2.2000, Kok. 2000, s. II-387, 66 kohta ja asia T-157/01, Danske Busvognmænd v. komissio, tuomio 16.3.2004, Kok. 2004,

s. II-917, 45 kohta). Vastaavien vaatimusten on täyttyvä silloinkin, kun kanneperusteen tueksi esitetään väite (asia T-352/94, *Mo Och Domsjö v. komissio*, tuomio 14.5.1998, Kok. 1998, s. II-1989, 333 kohta).

56 Lisäksi täysin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeusvarmuuden ja hyvän lainkäytön takaamiseksi kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksenä on, että ne olennaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joihin kanne perustuu, käyvät ilmi ainakin pääpiirteittäin itse kannekirjelmästä, kunhan ne on esitetty johdonmukaisesti ja ymmärrettävästi (ks. asia C-178/00, *Italia v. komissio*, tuomio 9.1.2003, Kok. 2003, s. I-303, 6 kohta; asia T-195/95, *Guérin automobiles v. komissio*, tuomio 6.5.1997, Kok. 1997, s. II-679, 20 ja 21 kohta; edellä 55 kohdassa mainittu asia *ADT Projekt v. komissio*, tuomion 66 kohta; asia T-110/98, *RJB Mining v. komissio*, määräys 25.7.2000, Kok. 2000, s. II-2971, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; asia T-195/00, *Travelex Global and Financial Services ja Interpayment Services v. komissio*, tuomio 10.4.2003, Kok. 2003, s. II-1677, 26 kohta ja edellä 55 kohdassa mainittu asia *Danske Busvognmænd v. komissio*, tuomion 45 kohta; ks. myös vastaavasti yhdistetyt asiat 19/60, 21/60, 2/61 ja 3/61, *Fives Lille Cail ym. v. korkea viranomainen*, tuomio 15.12.1961, Kok. 1961, s. 561 ja 588 sekä asia C-330/88, *Grifoni v. EHTY*, tuomio 5.3.1991, Kok. 1991, s. I-1045, 17 ja 18 kohta).

57 Tältä osin on todettava, että kannekirjelmää voidaan tukea ja täydentää tietyiltä osin viittaamalla sen liitteenä olevien asiakirjojen kohtiin, mutta viittaamalla yleisluonteisesti joihinkin asiakirjoihin, vaikka ne olisivatkin kannekirjelmän liitteinä, ei korjata sitä, että kanteessa ei ole mainittu olennaisia oikeudellisia perusteita ja perusteluja, jotka siinä on edellä mainittujen säännösten mukaan mainittava (asia T-154/98, *Asia Motor France ym. v. komissio*, määräys 21.5.1999, Kok. 1999, s. II-1703, 49 kohta). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei myöskään ole yrittää etsiä ja tunnistaa liitteistä niitä perusteita ja väitteitä, joihin kanteen voitaisiin katsoa perustuvan, koska liitteillä on puhtaasti todistuksellinen ja täydentävä tehtävä (edellä 54 kohdassa mainittu asia *Joynson v. komissio*, tuomion 154 kohta; asia T-84/96, *Cipeke v. komissio*, tuomio 7.11.1997, Kok. 1997, s. II-2081, 34 kohta; yhdistetyt asiat T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94, *Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio*, tuomio 20.4.1999, Kok. 1999, s. II-931, 39 kohta — tuomio, jota yhteisöjen

tuomioistuin ei tältä osin kumonnut yhdistetyissä asioissa C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, valituksesta 15.10.2002 antamassaan tuomiossa, Kok. 2002, s. I-8375).

- 58 Kantaja vetoaa kuitenkin useisiin asioihin, joissa yhteisöjen tuomioistuimet ovat hyväksyneet viittauksen samassa tuomioistuimessa vireillä olevissa muissa asioissa esitettyihin asiakirjoihin (ks. edellä 40 kohta). Kantajan mukaan viittausta samalle tuomioistuimelle jossakin toisessa asiassa esitettyihin asiakirjoihin ei voida jättää hyväksymättä.
- 59 Oikeuskäytäntö, johon kantaja on edellä 40 kohdassa vedonnut tällaisen viittauksen perustelemiseksi, ei voi kuitenkaan johtaa siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jättää esillä olevassa asiassa soveltamatta sitä edellä mainittua sääntöä, jonka mukaan kantajan esittämät oikeudelliset perusteet on esitettävä pääpiirteittäin itse kannekirjelmässä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on korostanut edellä 40 kohdassa mainitussa asiassa ICI vastaan komissio antamassaan tuomiossa (45 kohta), että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä otetaan tältä osin huomioon kunkin yksittäistapauksen ominaispiirteet, ja se on viitannut tämän toteamuksen tueksi asiassa 9/55, Charbonnages de Beeringen ym. v. korkea viranomainen, 29.11.1956 annettuun tuomioon (Kok. 1956, s. 325 ja 352); yhdistetyissä asioissa 19/63 ja 65/63, Prakash v. komissio, 8.7.1965 annettuun tuomioon (Kok. 1965, s. 677 ja 693); asiassa 111/63, Lemmerz-Werke v. korkea viranomainen, 13.7.1965 annettuun tuomioon (Kok. 1965, s. 835 ja 858); asiassa 4/69, Lütticke v. komissio, 28.4.1971 annettuun tuomioon (Kok. 1971, s. 325, 2 kohta) ja edellä 42 kohdassa mainituissa yhdistetyissä asioissa Forges de Thy-Marcinelle ja Monceau v. komissio, annettuun tuomioon (4 kohta).
- 60 Tältä osin on aluksi huomautettava, että lähestymistapa, jonka mukaan tällainen viittaus toisessa asiassa jätettyyn kannekirjelmään voidaan hyväksyä, olisi lähtökohtaisesti ristiriidassa sen edellä 55–57 kohdassa mainitun oikeuskäytännön kanssa, jonka mukaan kannekirjelmässä itsessään on oltava sellainen yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista, jonka perusteella etenkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi ratkaista kanteen tarpeen vaatiessa tukeutumatta muihin tietoihin.

- 61 Vaikka yhteisöjen tuomioistuimet ovat joskus hyväksyneet sen mahdollisuuden, että kanneperusteet esitetään viittaamalla toiseen asiaan (edellä 42 kohdassa mainitut yhdistetyt asiat *Forges de Thy-Marcinelle* ja *Monceau v. komissio* ja edellä 40 kohdassa mainittu asia *Marcato v. komissio*), se on kuitenkin hylännyt tämän mahdollisuuden muissa asioissa (ks. edellä 59 kohdassa mainittu asia *Charbonnages de Beeringen ym. v. korkea viranomainen* ja edellä 59 kohdassa mainitut yhdistetyt asiat *Prakash v. komissio*) ilmoittamatta kuitenkaan ainakaan nimenomaisesti sitä, mikä on tämän valinnan osalta ratkaiseva kriteeri.
- 62 On korostettava, että kaikissa niissä asioissa, joiden perusteella kantajan viittaamat tuomiot tai edellä 40 kohdassa mainitussa asiassa *ICI* vastaan komissio annetun tuomion 45 kohdassa mainitut tuomiot on annettu ja joissa yhteisöjen tuomioistuimet ovat hyväksyneet sen, että oikeudellisia perusteita, joita kanteessa ei ole nimenomaisesti esitetty, voidaan tällaisen viittauksen johdosta pitää pätevästi esitettynä, kantaja oli viitannut omiin asiakirjoihinsa toisessa asiassa.
- 63 Esillä olevassa asiassa, kuten edellä on korostettu, kantajan kanteessaan tekemä viittaus liittyy muun kantajan eli *GE:n* samana päivänä nostamaan kanteeseen.
- 64 Työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdassa määrätyt pakottavat vaatimukset, jotka on palautettu mieliin edellä 54 kohdassa, olisi kuitenkin mahdollisuus kiertää, jos kanteessa nimenomaisesti esittämättä jätetyt oikeudelliset perusteet voitaisiin ottaa tutkittavaksi sillä perusteella, että kolmas on esittänyt ne jossakin toisessa asiassa, johon kanteessa viitataan.
- 65 Lisäksi on korostettava, että *GE:tä* edustavat asiassa *T-210/01* eri asianajajat kuin ne, jotka edustavat kantajaa esillä olevassa asiassa. Lisäksi *GE:n* kannetta ei ole liitetty kantajan käsiteltävänä olevassa asiassa jättämään kanteeseen. Nämä seikat voivat vain vahvistaa edellä olevassa kohdassa toistettua päätelmää siltä osin kuin niistä saadaan vahvistusta sille, että tämä kanne on numerolla *T-210/01* rekisteröityyn kanteeseen nähden erillinen ja itsenäinen.

- 66 On myös huomautettava, että kukin osapuoli on yksin vastuussa esittämiensä oikeudenkäyntiasiakirjojen sisällöstä, ja tämä periaate on vahvistettu etenkin työjärjestyksen 43 artiklan 1 kohdassa (ks. vastaavasti edellä 40 kohdassa mainittu asia ICI v. komissio, tuomion 46 kohta). Lisäksi vaikka kantaja väittää saaneensa tiedon GE:n kanteen väliaikaisesta versiosta, se ei väitä, että se tiesi omaa kannetta jättäessään, mikä oli sen GE:n lopullisen kanteen tarkka sisältö, johon se viittasi. Hyvän oikeudenkäytön vaatimusten vastaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien ei näin ollen voinut GE:n kanteeseen tehdyn viittauksen perusteella yksilöidä riittävän tarkasti sen käsiteltäväksi saatettuja oikeudellisia perusteita silloin kun käsiteltävänä oleva kanne nostettiin.
- 67 Edellä oleva huomioon ottaen ja ilman, että käsiteltävänä olevassa asiassa olisi tarvetta tarkastella kysymystä siitä, millä edellytyksin kantajalla saattaisi mahdollisesti olla oikeus esittää oikeudellisia perusteita viittaamalla omiin asiakirjoihinsa jossakin toisessa asiassa, on katsottava, että se, että asianosaiset ovat samoja ja erityisesti, että kantajat ovat samoja näissä kahdessa asiassa, on olennainen edellytys sille, että oikeudelliset perusteet, jotka on väitetysti esitetty jossakin toisessa asiassa esitettyihin asiakirjoihin tehdyn viittauksen perusteella, voidaan ottaa tutkittavaksi.
- 68 Edellä olevasta seuraa, että kantajan tekemä viittaus GE:n asiassa T-210/01 jättämään kanteeseen ei johda siihen, että GE:n mainitussa asiassa esittämät perusteet sisällytetään kantajan esillä olevassa asiassa jättämään kanteeseen.

Asioiden yhdistämistä koskeva pyyntö

- 69 Kantaja esittää sen pyyntönsä tueksi, joka koskee käsiteltävänä olevan asian yhdistämistä asiaan T-210/01, että vaikka oletetaan, että sen kanteessa GE:n kanteeseen tehdyn viittauksen perusteella ei voida katsoa, että perusteet, jotka se olisi halunnut esittää muita asiaa koskevien seikkojen kuin sitomisen osalta, voidaan

ottaa tutkittavaksi, asioiden yhdistämisellä voidaan kuitenkin peittää mahdolliset aukot, jotka liittyvät sen oman kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiin. Kantaja on suullisessa käsittelyssä vedonnut edellä 42 kohdassa mainittuihin yhdistettyihin asioihin Forges de Thy-Marcinelle ja Monceau vastaan komissio (4 kohta) ja oikeuskäytäntöön, jonka se kuvaa olevan peräisin yhteisön oikeuskäytännön historian alkua ajoilta.

70 Aluksi on huomautettava asioiden T-209/01 ja T-210/01 mahdollisen yhdistämisen seurausten osalta, että työjärjestyksen 50 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Presidentti voi asianosaisia ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä, että kirjallista tai suullista käsittelyä taikka lopullista tuomiota varten tietyt toisiinsa liittyvät tai asiasisällöltään samanlaiset asiat käsitellään yhdessä. Yhdistämispäätös voidaan myös peruuttaa. Presidentti voi siirtää nämä kysymykset yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaistaviksi.”

71 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on korostanut yhdistetyissä asioissa C-280/99 P–C-282/99 P, Moccia Irme ym. vastaan komissio, 21.6.2001 antamassaan tuomiossa (Kok. 2001, s. I-4717, 66 kohta), tästä määräyksestä seuraa, että asioiden yhdistämistä koskeva määräys ei vaikuta määräyksessä tarkoitettujen asioiden itsenäisyyteen ja niiden erilliseen luonteeseen, koska yhdistämispäätös voidaan aina peruuttaa. Kyseisessä asiassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi siten, ettei kummallakaan kantajalla ollut oikeutta tukeutua yhteisöjen tuomioistuimessa perusteisiin, joita ne eivät olleet esittäneet ensimmäisessä oikeusasteessa, vaikka niiden asiat oli yhdistetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa muihin asioihin, joissa muut kantajat olivat todella esittäneet kyseiset perusteet (tuomion 61–68 kohta).

72 On myös todettava, että asioiden yhdistäminen on toimenpide, josta presidentti tai tarvittaessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä työjärjestyksen 50 artiklan perusteella, mutta että se ei ole velvollinen sitä tekemään edes silloin kun asianosaiset sitä siltä pyytävät, sillä kyseinen päätös kuuluu sen vapaaseen

harkintavaltaan järjestää menettely mahdollisimman asianmukaisesti. Tästä seuraa, että kantajan näkemys, jos se olisi hyväksyttävä, johtaisi siihen, että presidentin tekemä menettelyyn liittyviä seikkoja koskeva päätös, joka kuuluu hänen vapaaseen harkintavaltaansa, voisi laajentaa kanteen ulottuvuutta ja se voisi näin ollen olla määräävä tuomioistuinmenettelyn ratkaisun kannalta, minkä johdosta tähän viimeksi mainittuun menettelyyn sisältyisi mielivaltainen elementti.

73 Edellä 59 kohdassa mainitussa asiassa *Charbonnages de Beeringen ym.* vastaan korkea viranomainen annettun tuomion osalta on korostettava, että kun yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi pelkästään yleisen viittauksen perusteella siihen, mitä toisessa asiassa on todettu, ja näin on varsinkin sen vuoksi, että viittaus on tehty pyytämättä samaan aikaan asioiden yhdistämistä, se ei todennut, että kanne olisi otettu tutkittavaksi, jos asioiden yhdistämistä koskeva pyyntö olisi tehty hyvissä ajoin. Se on sitä vastoin vain todennut, että asiassa, joka oli sen tutkittavana, sellaisen pyynnön puuttuminen, jossa yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään tarkastelemaan kahta asiaa yhdessä, vahvistaa kanteessa kolmannen henkilön nostamaan kanteeseen tehdyn yleisen viittauksen riittämätöntä luonnetta.

74 Lisäksi siltä osin kuin yhteisöjen tuomioistuin on edellä 42 kohdassa mainituissa yhdistetyissä asioissa *Forges de Thy-Marcinelle ja Monceau* vastaan komissio antamassaan tuomioissa katsonut, että ”jälkimmäisen kanteen tutkittavaksi ottaminen kattaa ensimmäisen kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen”, on korostettava, että tässä asiassa sama henkilö oli nostanut kyseessä olevat kanteet, kun taas esillä olevassa asiassa kantaja pyytää saada tukeutua oikeudellisiin perusteisiin, jotka kolmas on esittänyt.

75 Näin ollen ilman, että käsiteltävänä olevassa asiassa on otettava kantaa kahden saman kantajan nostaman kanteen yhdistämisen mahdollisiin vaikutuksiin, riittää, kun todetaan, että kahden sellaisen asian yhdistäminen, joissa on eri kantajat, ei voi muuttaa kunkin niistä erikseen jättämän kanteen ulottuvuutta sillä uhalla, että sillä loukataan kantajien erillisten kanteiden riippumattomuutta ja itsenäisyyttä (ks. vastaavasti edellä 71 kohdassa mainitut yhdistetyt asiat *Moccia Irme ym. v. komissio*, tuomion 66 kohta).

76 Käsiteltävänä olevassa asiassa voidaan näin ollen ottaa huomioon ainoastaan muut kuin ne perusteet, jotka on väitetyksi esitetty pelkästään viittaamalla yleisesti GE:n kanteeseen.

77 Esillä olevan asian olosuhteissa käsiteltävänä olevaa asiaa ei ole yhdistettävä asiaan T-210/01. Kantajan kanteessaan tekemä tätä koskeva pyyntö on näin ollen hylättävä.

Käsiteltävänä olevassa asiassa esitettyjen kanneperusteiden tehokkuus

78 Kantajan tältä osin esittämän toisen väitteen mukaan sitomista koskevat perustelut ovat riidanalaisen päätöksen avaintekijä, jota ilman kyseistä päätöstä ei voitaisi pysyttää.

79 On huomautettava, että asetuksen N:o 4064/89 2 artiklan 3 kohdasta seuraa keskittymien alalla, että jos ilmoitetulla keskittymällä luodaan yksillä markkinoilla sellainen määräävä asema tai vahvistetaan sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla olennaisesti estyy, komission on lähtökohtaisesti kiellettävä se, vaikka keskittymä ei johtaisi muihin kilpailun rajoituksiin. Kun komissio tutkii peräkkäin useita markkinoita ja toteaa, että useimmilla niistä syntyy sellainen määräävä asema tai niillä vahvistetaan sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu merkittävästi estyy, on todettava, että jollei päätöksessä ole nimenomaisesti muuta todettu, komissio on sitä mieltä, että keskittymästä seuraava tilanne kullakin näistä markkinoista olisi jo yksinään ollut peruste kieltää ilmoitettu keskittymä.

80 Tältä osin on huomautettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti edellä 49 kohdassa mainitussa asiassa Schneider Electric vastaan komissio antamassaan tuomiossa (404–420 kohta), että kyseisessä asiassa todetut virheet, jotka koskivat eri kansallisista markkinoista tehtyä arviointia, eivät sellaisenaan voineet riittää kyseenalaistamaan niitä väitteitä, jotka komissio oli esittänyt Ranskan eri alakohtaisten markkinoiden osalta. Komission päätöksen pohjalla olevaa arviointia, jonka johdosta kyseinen keskittymä oli kielletty, ei voitu pitää näiden jälkimmäisten markkinoiden osalta riittämättömänä pelkästään sen perusteella, että muiden markkinoiden osalta oli tehty virheitä.

81 Samoin kun komissio toteaa, että määräävä asema syntyy tai sitä vahvistetaan pelkästään yksillä markkinoilla useista erillisistä ja itsenäisistä syistä, on lähtökohtaisesti katsottava — jollei komission tekemän päätöksen merkityksellisissä perusteluissa muuta todeta — että kukin näistä esitetystä syistä olisi jo yksinään saanut komission esittämään tämän toteamuksen. Näin on varsinkin sen vuoksi, että tällaisen perusteluissa huomioon otetun seikan itsenäisestä kuvauksesta ilmenee, että pelkästään sen perusteella voidaan osoittaa, että relevanteilla markkinoilla vallitsevat kilpailuolosuhteet muuttuvat laadullisesti tai olennaisesti.

82 Komissio on esillä olevassa asiassa korostanut riidanalaisen päätöksen 567 perustelukappaleessa, että oli pääteltävä, että ”ehdotettu keskittymä johtaisi määräävän aseman syntymiseen tai vahvistumiseen suurten liikennelentokoneiden moottorimarkkinoilla, suurten alueliikennesuihkukoneiden moottorimarkkinoilla, liikesuihkukoneiden moottorimarkkinoilla, ilmailutekniikan tuotteiden ja muiden kuin ilmailutekniikan tuotteiden markkinoilla sekä laivojen pienten kaasuturbiinien markkinoilla, minkä seurauksena tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla olennaisesti estyisi”.

83 Kuten komissio on vastineessaan korostanut, se ei ole riidanalaisessa päätöksessä asettanut arvojärjestykseen kullakin niillä markkinoilla, joita se on tutkinut, toteamiansa kilpailuun liittyviä ongelmia, jotka se on luetellut tämän jälkeen edellä olevassa kohdassa esitetystä päätelmänsä. Näin ollen riidanalaisen päätöksen

perusteella on todettava, että kukin sen perusteluiden erillinen osa ja ennen kaikkea kaikista sen edellä olevassa kohdassa luetelluista markkinoista tekemät arvioinnit muodostavat todellakin riidanalaisen päätöksen itsenäisen pilarin.

84 Tätä päätelmää vahvistaa näiden komission perustelujen eri osien yksityiskohtainen tutkinta.

85 Tältä osin on todettava, että seikat, jotka koskevat ilmoitetusta keskittymästä seuraavia horisontaalisia päällekkäisyyksiä suurten alueliikennelentokoneiden suihkumoottorien markkinoilla, liikelentokoneiden suihkumoottorien markkinoilla ja pienten kaasuturbiinien markkinoilla, eivät ole omiaan vahvistamaan toinen toisiaan, kun otetaan huomioon se, ettei kyseisten markkinoiden välillä ollut taloudellisia liittymäkohtia. Erityisesti määräävän aseman syntyminen laivojen pienten kaasuturbiinien markkinoilla ei voi vaikuttaa, eikä siihen voi vaikuttaa määräävien asemien syntyminen tai vahvistuminen suihkumoottorien tai muiden avaruus- ja lentokoneiteollisuudessa käytettävien komponenttien eri markkinoilla, koska kyse on näissä kahdessa tapauksessa erillisille liiketoiminnan aloille kuuluvista tuotteista.

86 Tältä osin on lisäksi korostettava, että komissio on 428–431 perustelukappaleessa, jotka kuuluvat ”(a) Nykyisten konetyyppien horisontaalinen päällekkäisyys” -nimisen otsikon alle, kuvannut tällaisesta päällekkäisyydestä seuraavia keskittymän välittömiä vaikutuksia suurten alueliikennelentokoneiden suihkumoottorien markkinoihin. Tässä kuvauksessa viitataan GE Capitalin ja GECASin vaikutusvaltaan — tekijä, joka vahvistaa GE:llä kyseisillä markkinoilla jo olemassa olevaa määräävää asemaa — ja komissio on tehnyt kyseisen viittauksen hylätäkseen keskittymän osapuolten väitteen, jonka mukaan niiden sulautumisen johdosta syntyvä monopoli on pelkkä staattinen ilmiö. Komissio ei sitä vastoin ole tässä yhteydessä vedonnut sitomista koskevaan näkemykseensä. Viimeksi mainittuun näkemykseen on vedottu suurten alueliikennelentokoneiden suihkumoottorien markkinoiden osalta ainoastaan ”(b) Vaikutukset tulevia lentokonetyyppejä koskevaan kilpailuun” -nimisen otsikon alla, jossa on erillinen esitys fuusion vaikutuksista mainittuihin markkinoihin keskipäivän

ja pitkällä tähtäimellä. Edellä olevasta seuraa, että komissio on riidanalaisessa päätöksessään todennut, että keskittymästä seuraava horisontaalinen päällekkäisyys suurten alue liikennelentokoneiden suihkumoottorien markkinoilla olisi sillä hetkellä vahvistanut GE:llä jo ollut määräävää asemaa riippumatta kaikista niistä muista tekijöistä, jotka voivat vahvistaa tätä asemaa vielä tulevaisuudessa.

87 Komissio on kuvannut pienten kaasuturbiinien markkinoiden osalta horisontaalista päällekkäisyyttä riidanalaisen päätöksen 476 ja 477 perustelukappaleessa oman otsikon alla ennen kuin se on erillisissä osissa tutkinut ”kilpailijoiden syrjäyttämistä” markkinoilta kantajan vertikaalisella integroitumisella GE:hen ja ”kilpailijoiden syrjäyttämistä” markkinoilta yhtäältä laivojen pienten kaasuturbiinien ja toisaalta sähkötuotteiden ja kantajan ohjaimien vertikaalisella integroitumisella. Komissio on todennut päätöksen 476 perustelukappaleessa, että keskittymällä luodaan yksikkö, jolla on 65–80 prosentin suuruinen osuus relevanteista markkinoista ja jonka koko on nelin-/viisinkertainen verrattuna toiseksi suurimpaan toimijaan. Se tekee 477 perustelukappaleessa päätelmän, jonka mukaan tästä yksiköstä tulee ylivoimaisesti suurin toimija laivojen pienten kaasuturbiinien markkinoilla, ja esittää ne syyt, joiden vuoksi nykyisten ja potentiaalisten muiden toimijoiden taholta kohdistuva kilpailu kyseisillä markkinoilla ei ole tehokasta. Riidanalaisen päätöksen tämän osan rakenteesta ja sanamuodosta ilmenee siten, että komission mukaan ensimmäisessä osassa, joka koskee horisontaalista päällekkäisyyttä turbiinien alalla, kuvatut keskittymän vaikutukset riittivät luomaan määräävän aseman kyseisillä markkinoilla riippumatta muista tekijöistä, joilla markkinat suljetaan ja kyseistä asemaa vahvistetaan entisestään.

88 On joka tapauksessa korostettava, että kantaja ei ole esillä olevassa asiassa kiistänyt myöskään sitä komission näkemystä, joka koskee laivojen pienten kaasuturbiinien markkinoilla toimivien kilpailijoiden syrjäyttämistä GE:n näiden tuotteiden valmistustoimintojen sekä kantajan ohjaimien ja muiden mainituissa turbiineissa käytettyjen komponenttien valmistustoimintojen vertikaalisen integroitumisen vuoksi, eikä sen sitä näkemystä, joka koskee kilpailijoiden sulkemista pois laivojen pienten kaasuturbiinien markkinoilta, mikä seuraa kantajan vertikaalisesta integroitumisesta GE:hen viimeksi mainitun rahoituksellisen vahvuuden johdosta (ks. riidanalaisen päätöksen 478–484 perustelukappale ja jäljempänä tämän tuomion 113 ja 114 kohta).

- 89 Siltä osin kuin on kyse kilpailijoiden sulkemisesta markkinoiden ulkopuolelle suurten liikennelentokoneiden suihkumoottorien valmistustoiminnan ja kantajan käynnistimien valmistustoiminnan vertikaalisella integroitumisella, komissio on riidanalaisen päätöksen 419 perustelukappaleessa nimenomaisesti todennut, että tuotepaketitarjouksista aiheutuvien vaikutusten lisäksi ehdotettu keskittymä vahvistaa myös GE:n määräävää asemaa suurten liikennelentokoneiden suihkumoottoreiden markkinoilla, mikä johtuu kilpailevien moottorinvalmistajien vertikaalisesta sulkemisesta markkinoiden ulkopuolelle.
- 90 Kantaja on kuitenkin vastauksessaan korostanut komission todenneen vastineensa 51 kohdassa, että ”lisäksi ja ennen kaikkea päätöksen perusteluissa nojaututaan sellaisten tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen yhdistelmään, jotka yhdessä tarkasteltuina (ja yksinomaan yhdessä tarkasteltuina) ovat johtaneet siihen, että komissio on kieltänyt suunnitellun keskittymän”. Kantajan mukaan tästä toteamuksesta ilmenee, että riidanalainen päätös voidaan jättää kumoamatta ainoastaan, jos kaikki ne perustekijät, joihin se nojautuu, ovat perusteltuja, ja näin on tilanne etenkin sen sitomista koskevan arvioinnin osalta, jonka kantaja kyseenalaistaa kanteessaan yksityiskohtaisesti.
- 91 Komissio on kuitenkin kantajan vastaukseen antamansa vastauksen 18 kohdassa todennut — ja toistanut tämän suullisessa käsittelyssä — että kukin niistä perusteluryhmistä, jotka se on ottanut riidanalaisessa päätöksessä huomioon, olisi riittänyt perustelemaan ilmoitetun keskittymän kieltämisen. Se on suullisessa käsittelyssä luonnehtinut edellä olevassa kohdassa lainattua omaa toteamustaan ”harmilliseksi” ja korostanut, että kyseinen toteamus sisältyy arviointiin, joka on tehty niihin kantajan väitteisiin vastaamiseksi, joiden mukaan päätöksessä nojaututaan ”suurelta osin” kahteen teoriaan eli ensinnäkin GE:n väitettyyn rahoitukselliseen vahvuuteen ja sen vertikaaliseen integroitumiseen rahoituspalveluihin, lentokoneiden ostoihin, leasingiin ja asiakaspalvelutoimintoihin ja toiseksi tulevaan sidottua myyntiä koskevaan käytäntöön.
- 92 Tämä komission väite on hyväksyttävä.

- 93 Kun vastineen 48–51 kohtaa luetaan kokonaisuudessaan, ilmenee, että komission tarkoituksena on ollut asettaa kyseenalaiseksi kantajan näkemys, jonka mukaan nämä kaksi ”teoriaa”, eivätkä tässä päätöksessä arvioidut ilmoitetun keskittymän muut kilpailua rajoittavat seikat, muodostivat jo sinällään riidanalaisen päätöksen todellisen perustan.
- 94 Lisäksi, kuten komissio on suullisessa käsittelyssä perustellusti korostanut, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on valvottava itse riidanalaisen päätöksen laillisuutta siten, että se ottaa huomioon ne perustelut, jotka kyseisessä päätöksessä on esitetty, eikä sitä, mitä tämän suhteen on lausuttu vastineessa. Komissio on tosin ilmaissut itseään vastineessaan epäselvästi, koska tällaista ilmaisua voidaan tulkita siten, että sillä luovutaan väittämästä, että jokainen sen tekemän arvioinnin osa saattoi riittää perustelemaan riidanalaisen päätöksen. Mutta kun otetaan huomioon se, että komissio on kantajan vastaukseen antamassaan vastauksessa ja suullisessa käsittelyssä tarkentanut, ettei sen kanta ollut tämä, riidanalaisesta päätöstä ei ole tulkittava kyseisellä tavalla eli tavalla, joka on ristiriidassa sen kanssa, mitä päätöksen sanamuodosta, rakenteesta ja yleisestä systematiikasta ilmenee (ks. edellä 79–85 kohta).
- 95 Kantaja on suullisessa käsittelyssä väittänyt myös, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on tyydyttävä tutkimaan, erosiko kilpailutilanne, sellaisena kuin komissio oli sen todennut, siitä tilanteesta, joka keskittymästä todellisuudessa seuraisi. Jos tältä osin on merkittäviä eroja, riidanalainen päätös on kantajan mukaan kumottava. Kantaja väittää tällä väitteellään, että komission tehtävänä on päättää, onko keskittymä kiellettävä sellaisen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antaman tuomion johdosta, jolla hylätään sen arviointi tiettyjen markkinoiden suhteen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei näin ollen ole tämän väitteen mukaan pysyttää kieltämisestä tehtyä päätöstä voimassa korvaamalla omalla yleispäätelmällään komission yleispäätelmä.
- 96 Kuten edellä 79 kohdassa on korostettu, komission on kuitenkin kiellettävä keskittymä, joka täyttää asetuksen N:o 4064/89 2 artiklan 3 kohdan kriteerit. Kieltämisestä tehtyä päätöstä ei näin ollen ole kumottava sillä perusteella, että kantaja on osoittanut, että yksien tai useampien markkinoiden osalta tehtyihin

arviointeihin liittyy yksi tai useampi virhe, koska kieltämisestä tehdystä päätöksestä ilmenee joka tapauksessa, että ilmoitettu keskittymä täytti mainitut kriteerit yksien tai useampien muiden markkinoiden osalta (ks. edellä 48–50 ja 79–81 kohta). Erityisesti vaikka näitä muita markkinoita koskevia perusteluja ei ole kanteessa kyseenalaistettu, on todettava, että ne ovat nyt kyseessä olevan kanteen kannalta perusteltuja. Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin johtaa näin seuraukset kanteen aineellisesta ulottuvuudesta, se ei korvaa komission arviointeja omilla arvioinneillaan, koska kyseisen päätöksen perustana ovat edelleen ne toimielimen itsensä tekemät arvioinnit, joita ei ole asetettu kyseenalaiseksi.

- 97 Kantaja on edellä 78 kohdassa esitetyn väitteensä yhteydessä korostanut suullisessa käsittelyssä myös sitä, että komissio antoi erityisesti hallinnollisen menettelyn kuluessa vaikutelman siitä, että sitomista koskeva vaara keskittymän jälkeen oli asian kannalta ratkaiseva tekijä. Tämä vaikutelma on kantajan mukaan vääristänyt koko hallinnollisen menettelyn, ja se on estänyt keskittymän osapuolia käyttämästä mahdollisuutta ehdottaa sitoumuksia, joilla muut ongelmat voitaisiin ratkaista. Tämä on myös ollut syynä siihen, minkä vuoksi kantaja on keskittynyt kanteessaan niihin konglomeraattivaikutuksiin, jotka keskittymästä väitetysti seuraisivat.
- 98 Tämä kantajan ensimmäistä kertaa suullisessa käsittelyssä esittämä väite muodostaa uuden kanneperusteen. Kun otetaan huomioon se, että kyseinen peruste koskee komission hallinnollisen menettelyn kuluessa väitetysti omaksumaa asennetta, on selvää, että kantaja olisi voinut esittää sen jo kannekirjelmässään. Se on näin ollen jätettävä tutkimatta työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
- 99 Komissio on joka tapauksessa esittänyt 8.5.2001 lähettämässään väitetiedoksiannossa selvästi ne väitteet, joka koskevat sulautuman kaikkia kilpailua rajoittavia vaikutuksia, ja etenkin ne, jotka koskevat sulautumasta ilmeneviä horisontaalisia ja vertikaalisia vaikutuksia, jotka on vahvistettu myöhemmin riidanalaisessa päätöksessä (ks. erityisesti kyseisen väitetiedoksiannon 118–122, 124–126, 459–471, 473, 474, 578–586 ja 612–633 kohta). Lisäksi on katsottava, että keskittymien valvonnan alalla komissiolla ei voi olla sen velvollisuuden lisäksi, jonka mukaan sen on esitettävä ne väitteet, joihin se vetoaa tiedoksiannossa, ja täydennettävä tiedoksiann-

toa silloin kun se haluaa myöhemmin esittää uusia väitteitä, velvollisuutta esittää pohdiskelujensa tuloksia sen osalta, miten aikaisemmin kyseisen tiedoksiannon lähettämisen ja lopullisen päätöksen tekemisen välisenä aikana todetut ongelmat olisi mahdollisesti pitänyt ratkaista (ks. vastaavasti asia 53/69, Sandoz v. komissio, tuomio 14.7.1972, Kok. 1972, s. 845, 14 kohta; yhdistetyt asiat C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, Aalborg Portland ym. v. komissio, tuomio 7.1.2004, Kok. 2004, s. I-123, 192 ja 193 kohta sekä asia T-87/96, Assicurazioni Generali ja Unicredito v. komissio, tuomio 4.3.1999, Kok. 1999, s. II-203).

100 Koska kantaja ei lisäksi ole edes väittänyt saaneensa komissiolta hyväksytyiltä ja luotettavilta tahoilta tulevia täsmällisiä, ehdottomia ja yhdenmukaisia vakuutuksia siitä, että komissio luopuu tietyistä väitteistä, luottamuksensuojan periaatetta ei voida soveltaa esillä olevassa asiassa (ks. vastaavasti asia T-203/97, Forvass v. komissio, tuomio 6.7.1999, Kok. H., s. I-A-129 ja II-705, 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja asia T-290/97, Mehibas Dordtselaan, tuomio 18.1.2000, Kok. 2000, s. II-15, 59 kohta).

101 Kaiken varalta on lopuksi korostettava suurten alueliikennelentokoneiden moottorien markkinoiden osalta sitä, että komissio on todennut riidanalaisen päätöksen 20 perustelukappaleessa näillä lentokoneilla olevan erityistä merkitystä yhteisön näkökulmasta katsoen, kun otetaan huomioon se, että ne muodostivat 14 prosenttia koko Euroopan lentokonekannasta vuonna 1992 ja 33 prosenttia vuonna 1998. Se on todennut riidanalaisen päätöksen 431 perustelukappaleessa, että näiden markkinoiden, joilla sulautuneella yksiköllä olisi sulautumisen johdosta monopoli, merkitys johtaisi siihen, että lentoyhtiöt tulevat jatkuvasti riippuvaisemmiksi kyseisestä yksiköstä.

102 Edellä oleva huomioon ottaen on hylättävä se kantajan väite, jonka mukaan ne väitteet, jotka se on esittänyt sisällöllisesti konglemeraattivaikutusten ja etenkin sitomisen osalta, riittävät perustelemaan riidanalaisen päätöksen kumoamisen.

- 103 On todettava, että riidanalaisessa päätöksessä korostetut keskittymän horisontaaliset ja vertikaaliset kilpailua rajoittavat vaikutukset eivät ole toissijaisia perusteluita riidanalaisen päätöksen yleisessä systematiikassa, ja ne riittävät tukemaan ilmoitetun keskittymän kieltämistä.
- 104 Kanne voi näin ollen johtaa riidanalaisen päätöksen kumoamiseen ainoastaan, jos kanteessa itsessään nimenomaisesti esitetyillä kanneperusteilla asetetaan kyseenalaiseksi komission tekemä päätelmä kunkin riidanalaisessa päätöksessä tutkitun itsenäisen seikan osalta ja etenkin siinä todettujen horisontaalisten ja vertikaalisten kilpailua rajoittavien vaikutusten osalta.

Kanteen ulottuvuus

- 105 Lopuksi on tältä osin tutkittava sitä kantajan väitettä, jonka mukaan kantaja on esittänyt kanteessaan ”päätöksen tiivistelmä” -nimisen otsikon alla väitteet, jotka koskevat riidanalaisessa päätöksessä todettuja keskittymän horisontaalisia ja vertikaalisia kilpailua rajoittavia vaikutuksia. On tutkittava, voidaanko näitä kantajan huomautuksia pitää kanneperusteina.
- 106 Tältä osin on aluksi todettava, että kumoamiskanteessa ”päätöksen tiivistelmä” -nimisen otsikon alla esitettyjen seikkojen ei ensi näkemältä ole tarkoitus olla sellaisia itsenäisiä oikeudellisia perusteita, jotka voivat johtaa riidanalaisen päätöksen kumoamiseen, vaan niillä on pikemminkin tarkoitus kuvata kyseenalaistettua säädöstä. Lähtökohtaisesti ei kuitenkaan ole mahdollista sulkea pois sitä mahdollisuutta, että kyseisessä kanteen osassa voi olla esitys yhdestä tai useammasta kumoamisperusteesta. Jonkin tämän otsikon alla olevan kohdan voidaan kuitenkin katsoa tarvittaessa muodostavan kanneperusteiden kanteen rakenteesta ja siitä paikasta huolimatta, joka kyseisellä kohdalla on kanteen yleisessä systematiikassa,

ainoastaan siltä osin kuin kyseisestä kohdasta ilmenee selvästi ja yksiselitteisesti, että sen lisäksi, että kyseisellä kohdalla on kuvaileva tehtävä, sillä myös kyseenalaistetaan riidanalaisessa päätöksessä vahvistettujen toteamusten pätevyys.

- 107 Jäljempänä tutkitaan peräkkäin kanteessa ”päätöksen tiivistelmä” -nimisen otsikon alla esitettyjä väitteitä, jotka koskevat kaikkia perustana olevia perusteluryhmiä, joihin riidanalaisessa päätöksessä nojaututaan.

— Horisontaalinen päällekkäisyys suurten alue liikennelentokoneiden suihkumoottorien markkinoilla

- 108 Kantaja tyytyy tältä osin toteamaan kanteensa 30 kohdassa seuraavaa:

”— Komissio myöntää, että sulautumasta seuraava markkinaosuuden kasvu on ’melko vähäinen’ ja että se tapahtuu GE:n niin sanotun olemassa olevan määräysvallan yhteydessä. Näin ollen niiden väitteiden, joiden mukaan GE:n ja Honeywellin integraatio estää asiakkaita ’hyötymästä hintakilpailusta’ (mikä näyttää olevan ristiriidassa sen päätelmän kanssa, jonka mukaan GE oli jo markkinoilla määräävässä asemassa) ja antaa niille ’ainutkertaisen vakiinnuttamisetuuden — tulevien moottorityyppien osalta’, painoarvo on vähäinen tai niillä ei ole painoarvoa lainkaan.”

- 109 Näistä väitteistä ilmenee, että kantaja katsoo, että riidanalaisen päätöksen näitä markkinoita koskevissa perusteluissa kuvataan sellainen kilpailuympäristön muuttuminen, jolla ei ole suurta merkitystä. Ne olennaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joihin kanteessa tältä osin nojaututaan, eivät kuitenkaan ilmene yksiselitteisesti ja ymmärrettävästi edes pääpiirteittäin edellä olevassa kohdassa lainatusta

kappaleesta. Kantaja tyyty näet vain korostamaan niiden horisontaalisten kilpailua rajoittavien vaikutusten vähäistä merkitystä, jotka komissio on todennut horisontaalisten vaikutusten osalta suurten alueliikennelentokoneiden suihkumoottorien markkinoilla selittämättä sitä, mitkä ovat sen mukaan tämän väitteen oikeudelliset seuraukset.

- 110 Kyseisen kappaleen perusteella ei erityisesti ole mahdollista päätellä, onko kantajan tarkoituksena väittää, että GE:llä näillä markkinoilla ”niin sanottu” olemassa oleva määräävä asema ei millään tavalla vahvistuisi keskittymän johdosta tai että se vahvistuu muuten kuin merkittävästi siten, että de minimis -käsitettä voidaan soveltaa, tai lopuksi että kyseisen määräävän aseman vahvistumisesta ei seuraa se, että todellinen kilpailu estyy olennaisesti yhteismarkkinoilla tai niiden merkittäväällä osalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei näin ollen ole täydentää tätä kanteen osaa päättämällä itse siitä, miten kantajan kohtuuttoman epämääräisesti esittämiä arvosteluja on oikeudellisesti luonnehdittava.
- 111 Kanteessa ”päätöksen tiivistelmä” -nimisen otsikon alla olevan 30 kohdan kappale ei näin ollen ole riittävän selkeä ja tarkka voidakseen olla työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdassa ja sitä tulkitsevassa oikeuskäytännössä (ks. erityisesti edellä 55 kohta) tarkoitettu oikeudellista perustetta koskeva esitys.
- 112 Riidanalaisessa päätöksessä tutkittuja muita markkinoita koskevasta tilanteesta riippumatta on näin ollen todettava, ettei kanteessa ole kyseenalaistettu komission tekemää arviointia horisontaalisesta päällekkäisyydestä suurten alueliikennelentokoneiden suihkumoottorien markkinoilla ja sitä on tämän vuoksi pidettävä tämän oikeudenkäynnin kannalta perusteltuna.

— Horisontaalinen päällekkäisyys laivojen pienten kaasuturbiinien markkinoilla

113 Kantaja on tältä osin esittänyt kanteensa 39 kohdassa vain seuraavaa:

”Komissio on laivojen pienten kaasuturbiinien osalta arvioinut, että sulautuma johtaa määräävän aseman syntymiseen sen vuoksi, että (i) sulautumasta seuraavalla yksiköllä on 65–80 prosentin suuruinen markkinaosuus; (ii) Honeywellin johto-asemaa markkinoilla vahvistaa sen yhdistyminen GE:n rahoitukselliseen vahvuuteen ja vertikaalinen integroituminen ja (iii) GE saattaa käyttää olennaista vaikutusvaltaa kilpailijoihinsa Honeywellin toiminnan avulla, johon kuuluu olennaisten laitteiden toimittaminen kilpailijoille.”

114 On todettava, että kyseisessä kappaleessa vain kuvaillaan riidanalaisessa päätöksessä tehtyjä toteamuksia kyseisten markkinoiden osalta, eikä siihen sisälly mitään sellaista seikkaa, joka voitaisiin tulkita työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan vaatimusten mukaiseksi kumoamisperusteeksi. Näin ollen on jälleen kerran todettava, että riidanalaisessa päätöksessä tutkittuja muita markkinoita koskevasta tilanteesta riippumatta kanteessa ei ole kyseenalaistettu komission tekemää arviointia horisontaalisesta päällekkäisyydestä laivojen pienten kaasuturbiinien markkinoilla ja sitä on tämän vuoksi pidettävä tämän oikeudenkäynnin kannalta perusteltuna.

— Käynnistimien valmistustoimintojen vertikaalinen integraatio

115 Siltä osin kuin on kyse kantajan käynnistimien valmistustoimintojen vertikaalisesta integroitumisesta GE:n suurten liikennelentokoneiden suihkumoottorien valmistus-

toimintoihin, kantaja tyyty kanteensa 29 kohdassa vain kuvaamaan riidanalaisen päätöksen asiaa koskevia perusteluja seuraavalla tavalla:

”Komissio on suurten liikennelentokoneiden suihkumoottorien markkinoiden osalta todennut, että GE:llä oli jo määräävä asema näillä markkinoilla, joilla Honeywellillä ei ollut mitään toimintaa. Komissio on päätellyt, että sulautuma vahvistaisi GE:n määräävää asemaa sen vuoksi, että: — (iii) sulautumasta seuraavalla yksiköllä olisi motivaatio ja kyky estää se, että muut moottorinvalmistajat eivät kohdista siihen kilpailua, siitä syystä, että Honeywell on käynnistimien johtava toimittaja.”

116 Jälleen kerran on todettava, ettei kyseiseen kuvaukseen sisälly mitään sellaista seikkaa, joka voitaisiin tulkita työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan vaatimusten mukaiseksi kumoamisperusteeksi. Näin ollen komission päätelmää GE:n määräävän aseman vahvistumisesta suurten liikennelentokoneiden suihkumoottorien markkinoilla kantajalla käynnistimien tuotannon osalta myös olevan aseman vuoksi on myös pidettävä tämän oikeudenkäynnin kannalta perusteltuna.

117 Riidanalaisessa päätöksessä tutkittuja muita markkinoita koskevasta tilanteesta riippumatta on siten todettava, ettei kanteessa ole kyseenalaistettu komission tekemää arviointia käynnistimien valmistustoimintojen vertikaalisesta integroitumisesta ja sitä on näin ollen pidettävä tämän oikeudenkäynnin kannalta perusteltuna.

— Vertikaalisesta integroitumisesta seuraavat konglomeraattivaikutukset

118 Lopuksi on todettava, että kantaja käsittelee kantajan vertikaalisesta integroitumisesta GE:n tytäryhtiöihin eli GECASiin, GECCAGiin ja GE Capitaliin seuraavien

konglomeraattivaikutusten osalta oikeastaan vain sitä seikkaa, joka liittyy GE Capitalin rahoituksellisesta vahvuudesta johtuvaan ristikkäisen rahoituksen mahdollisuuteen. Siltä osin kuin on kyse mahdollisuudesta vaikuttaa asiakkaiden tekemiin valintoihin GE:n moottorien ja kantajan ilmailutekniikan tuotteiden ja muiden kuin ilmailutekniikan tuotteiden suosimiseksi, se väittää kanteensa 43 kohdassa, kuvattuaan ensin lyhyesti tätä komission väitettä, seuraavaa: ”Tämä teoria on niin epäuskottava, että emme käsittele sitä yksityiskohtaisesti sen enempää tässä kanteessa.” Kun otetaan huomioon se, että kantaja ei esitä mitään väitteitä kyseenalaistaakseen riidanalaisen päätöksen niiden perustelujen perusteltavuuden, jotka koskevat sitä vaikutusvaltaa, jota GECAS ja GECCAG saattaisivat käyttää lentokoneiden ostajina, näitä perusteluja on pidettävä tämän oikeudenkäynnin kannalta perusteltuina.

— Horisontaalinen päällekkäisyys liikelentokoneiden suihkumoottorien markkinoilla

- 119 Kantaja on esittänyt kanteen 31–37 kohdassa yksityiskohtaisia huomautuksia, joissa se kyseenalaistaa erityisesti kyseessä olevia markkinoita koskevan määritelmän sekä sen, että komissio on nojautunut markkinaosuuksia koskeviin lukuihin. Riippumatta siitä, että kyseiset väitteet ovat ”päätöksen tiivistelmä” -nimisen otsikon alla, on todettava, että kanteessa tältä osin esitetyt tosiseikat ja oikeudelliset seikat riittävät muodostamaan oikeudellisen perusteen, jolla voidaan — siinä tapauksessa, että se on perusteltu — syrjäyttää komission riidanalaisessa päätöksessä tekemä arviointi määräävän aseman syntymisestä näille markkinoille etenkin keskittymästä seuraavien horisontaalisten kilpailua rajoittavien vaikutusten vuoksi.

Päätelmä

- 120 Kantaja ei ole kiistänyt useita niistä itsenäisistä perusteluryhmistä, jotka muodostavat perustan kieltää keskittymä. Se ei erityisesti ole kiistänyt toteamusta, joka koskee GE:llä suurten alueiliikennelentokoneiden suihkumoottorien markkinoilla jo olevan määräävän aseman vahvistumista, eikä sitä, että laivojen pienten kaasuturbiinien

markkinoille syntyä määräävä asema kahden yrityksen toimintojen horisontaalisten päällekkäisyyksien vuoksi. Se ei myöskään ole saattanut kyseenalaiseksi toteamusta, joka koskee GE:llä suurten liikennelentokoneiden suihkumoottorien markkinoilla jo olemassa olevan määräävän aseman vahvistumista kantajan käynnistimien valmistustoimintojen ja edellä mainittujen suihkumoottorien valmistustoimintojen vertikaalisen integroitumisen vuoksi.

- 121 Näin ollen niitä riidanalaisen päätöksen perusteluja, joita ei ole kiistetty, on pidettävä tämän oikeudenkäynnin kannalta perusteltuina. Kun otetaan huomioon se, että vaikka kyseessä olevat perusteluissa huomioon otetut seikat ovat sidoksissa toisiinsa, ne ovat kuitenkin itsenäisiä siten, että kukin niistä voisi jo sinällään olla lähtökohtaisesti peruste kieltää keskittymä, komission olisi pitänyt kieltää keskittymä, jos se olisi riidanalaisessa päätöksessä vedonnut yksinomaan niihin kilpailua rajoittavia vaikutuksia koskeviin toteamuksiin, joita esillä olevassa asiassa ei ole kiistetty. Erityisesti on todettava, ettei väitetiedoksiannosta ja riidanalaisesta päätöksestä ilmene, että komission näkemys siitä, että ilmoitettu keskittymä oli yhteismarkkinoille soveltumaton, perustui yksinomaan tai edes olennaisesti sen sitomista koskevaan arviointiin.
- 122 Näin ollen ne kantajan esittämät oikeudelliset perusteet, jotka voidaan ottaa tutkittavaksi ja jotka vaikuttavat — olettaen, että ne ovat perusteltuja — niihin riidanalaisen päätöksen perusteluihin, jotka koskevat sitomista, ristikkäistukia ja horisontaalisia vaikutuksia liikelentokoneiden markkinoilla, ovat tehottomia, koska ne eivät voisi johtaa riidanalaisen päätöksen kumoamiseen tämän oikeudenkäynnin yhteydessä.
- 123 Tästä seuraa, että vaikka kaikki kantajan esillä olevassa asiassa esittämät oikeudelliset perusteet ja väitteet olisivat perusteltuja, ne eivät voi riittää siihen, että riidanalainen päätös kumotaan tämän oikeudenkäynnin yhteydessä.

2. Menettelyllisten oikeuksien loukkaaminen

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

- 124 Kantaja on esittänyt kanneperusteen, joka koskee puolustautumisoikeuksien väitettyä loukkaamista. Se toteaa, että kun komissio otti riidanalaisessa päätöksessä ensimmäistä kertaa käyttöön käsitteet, jotka koskevat uuden yksikön eri toimintojen välisiä ristikkäistukia ja saalistushintoja, se loukkasi kantajan puolustautumisoikeuksia.
- 125 Komissio toteaa tähän lähinnä, että nämä asian kaksi eri puolta on esitetty lyhyesti 8.5.2001 lähetetyssä väitetiedoksiannossa ja että niitä ei joka tapauksessa voida pitää itsenäisinä väitteinä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 126 On korostettava, että esillä olevassa asiassa vedottu puolustautumisoikeuksien väitetty loukkaaminen liittyy pelkästään niihin riidanalaisen päätöksen seikkoihin, jotka kantaja on kyseenalaistanut muilta osin muiden kanneperusteidensa yhteydessä, eli sitomiseen ja ristikkäistukiin. Näin ollen vaikka oletetaan, että nyt käsiteltävänä oleva kanneperuste on perusteltu, sillä voidaan horjuttaa ainoastaan niitä komission perusteluryhmiä, joita vastaan myös nämä muut kanneperusteet on suunnattu. Näin ollen nyt käsiteltävänä olevalla kanneperusteella ei voi olla mitään vaikutusta riidanalaisen päätöksen perustana oleviin muihin perusteluryhmiin.
- 127 Nyt käsiteltävänä oleva kanneperuste on siten tehoton samalla perusteella ja samoista syistä kuin muut kantajan esittämät perusteet.

- 128 Esillä olevassa asiassa on joka tapauksessa todettava, että kyseiset kaksi käsitettä on mainittu lyhyesti väitetiedoksiannossa ja että ne liittyvät läheisesti muihin seikkoihin, joista siinä on yksityiskohtainen esitys, joten niitä ei ole pidettävä itsenäisinä väitteinä. Kantaja on näin ollen voinut puolustautua asianmukaisesti näiden seikkojen osalta.

Päätelmä

- 129 Koska kantaja ei näin ollen ole kiistänyt kaikkia niitä perusteluryhmiä, joista jokainen muodostaa riidanalaisen päätöksen riittävän oikeudellisen ja tosiasiallisen perustan, ja vaikka oletetaan, että kaikki kantajan pätevästi esittämät kanneperusteet ovat perusteltuja, sen kanne ei voi johtaa riidanalaisen päätöksen kumoamiseen tämän oikeudenkäynnin yhteydessä.

- 130 Näin ollen kanne hylätään.

Oikeudenkäyntikulut

- 131 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian ja vastaaja sekä väliintulijat Rolls-Royce ja Rockwell ovat vaatineet, että kantaja veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, kantaja on veloitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan vastaajalle ja väliintulijoille aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu toinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Kanne hylätään.**

- 2) **Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan komission ja väliintulijoiden oikeudenkäyntikulut.**

Pirrung

Tiili

Meij

Vilaras

Forwood

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä joulukuuta 2005.

E. Coulon

kirjaaja

J. Pirrung

jaoston puheenjohtaja

Sisällys

Asiaa koskevat oikeussäännöt	II - 5534
Asian tausta	II - 5535
Riidanalainen päätös	II - 5536
Asian käsittelyn vaiheet	II - 5538
Asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset	II - 5541
Oikeudellinen arviointi	II - 5542
1. Kanteen ulottuvuus ja oikeudenkäynnin kohde	II - 5542
Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat	II - 5542
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 5546
Johdanto	II - 5546
Viittaus asiassa T-210/01 esitettyihin kanneperusteisiin	II - 5548
Asioiden yhdistämistä koskeva pyyntö	II - 5552
Käsiteltävänä olevassa asiassa esitettyjen kanneperusteiden tehokkuus	II - 5555
Kanteen ulottuvuus	II - 5563
— Horisontaalinen päällekkäisyys suurten alueliikennelentokoneiden suihkumoottorien markkinoilla	II - 5564
— Horisontaalinen päällekkäisyys laivojen pienten kaasuturbiinien markkinoilla	II - 5566
— Käynnistimien valmistustoimintojen vertikaalinen integraatio	II - 5566
	II - 5573

— Vertikaalisesta integroitumisesta seuraavat konglomeraattivaikutukset	II - 5567
— Horisontaalinen päällekkäisyys liikelentokoneiden suihkumootorien markkinoilla	II - 5568
Päätelmä	II - 5568
2. Menettelyllisten oikeuksien loukkaaminen	II - 5570
Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat	II - 5570
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 5570
Päätelmä	II - 5571
Oikeudenkäyntikulut	II - 5571